Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

1 август 2025 година*

„Преюдициално запитване — Платежни услуги във вътрешния пазар — Директива 2007/64/ЕО — Член 56, параграф 1, буква б) — Задължение за ползвателя на платежни услуги да уведоми „своевременно“ доставчика на платежни услуги за загубата, кражбата, присвояването или неразрешена употреба на неговия платежен инструмент — Член 58 — Уведомяване за неразрешени платежни трансакции — Коригиране на такава трансакция от доставчика на платежни услуги, поставено в зависимост от това ползвателят на тези услуги да е изпълнил задължението си да уведоми за тази трансакция „своевременно […] и не по-късно от 13 месеца след датата на задължаване на сметката“ — Членове 60 и 61 — Отговорност съответно на доставчика на платежни услуги и на платеца за неразрешени платежни трансакции — Последователни неразрешени платежни трансакции, произтичащи от загуба, кражба, присвояване или неразрешено използване на платежен инструмент — Закъсняло уведомяване, което не е умишлено и не се дължи на груба небрежност — Обхват на правото на възстановяване“

По дело C-665/23

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Cour de cassation (Франция) с акт от 8 ноември 2023 г., постъпил в Съда на 9 ноември 2023 г., в рамките на производство по дело

IL

срещу

Veracash SAS,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: I. Jarukaitis (докладчик), председател на състава, N. Jääskinen, Ал. Арабаджиев, M. Condinanzi и R. Frendo, съдии,

генерален адвокат: L. Medina,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

* Език на производството: френски.

като има предвид становищата, представени:

– за Veracash SAS, от R. Froger, адвокат,

– за френското правителство, от R. Bénard и T. Lechevallier, в качеството на представители,

– за чешкото правителство, от J. Očková, M. Smolek и J. Vláčil, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от C. Auvret и G. Goddin, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 9 януари 2025 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 56, 58, 60 и 61 от Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 97/7/ЕО, 2002/65/ЕО, 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 97/5/ЕО (ОВ L 319, 2007 г., стр. 1, и поправка в ОВ L 187, 2009 г., стр. 5).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между IL, физическо лице, и Veracash SAS по повод на отказ за възстановяване на тегления на пари, за които се твърди, че са били извършени без разрешението на IL, поради твърдяното късно сигнализиране за тях.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображения 31—35 от Директива 2007/64 са предвиждали:

„(31) За да се намалят рисковете и последиците от неразрешени или неточно изпълнени платежни трансакции, ползвателят на платежни услуги следва да информира своевременно доставчика на платежни услуги за всяко оспорване, свързано с предполагаеми неразрешени или неточно изпълнени платежни трансакции, при условие че доставчикът на платежни услуги е изпълнил задълженията си за информация съгласно настоящата директива. Ако ползвателят на платежни услуги е спазил срока за уведомяване, той следва да може да предяви претенцията си в рамките на предвидените по националното законодателство срокове. Настоящата директива не следва да засяга други претенции между ползватели на платежни услуги и доставчици на платежни услуги.

(32) С оглед насърчаване на ползвателите на платежни услуги да уведомяват доставчика си без неоснователно забавяне за кражба или загуба на платежен инструмент, намалявайки по този начин риска от неразрешени платежни трансакции, ползвателят следва да носи отговорност само до определен ограничен размер, освен ако ползвателят на платежни услуги не е действал чрез измама или при груба небрежност. Освен това, след като ползвателят е уведомил доставчика на платежни услуги, че съществува опасност с платежния му инструмент да бъде злоупотребено, от ползвателя не следва да се изисква да покрива допълнителни загуби, произтичащи от непозволена употреба на този инструмент. […]

(33) С цел да се прецени проявата на небрежност от страна на ползвателя на платежни услуги, следва да бъдат взети предвид всички обстоятелства. Доказателствата и степента на предполагаемата небрежност следва да се оценяват в съответствие с националното законодателство. Договорните условия, свързани с предоставянето и използването на платежни инструменти, чиято цел е да се увеличи доказателствената тежест за потребителя или да се намали доказателствената тежест за издателя на инструмента, следва да се считат за нищожни.

(34) При все това, с цел запазване на съществуващите нива на защита на потребителите и насърчаване на доверието в безопасното използване на електронни платежни инструменти, държавите членки следва да могат да установят по-малко строги от посочените по-горе правила. […] Държавите членки следва да имат право да ограничат отговорността на платеца или изцяло да го освободят от отговорност, освен когато той е действал чрез измама.

(35) Следва да се предвидят разпоредби за разпределението на загубите при неразрешени платежни трансакции. Различни разпоредби могат да се прилагат за ползватели на платежни услуги, които не са потребители, тъй като такива ползватели обикновено са в състояние да преценят по-добре риска от измама и да предприемат насрещни мерки“.

4 Член 4 от Директивата е съдържал следните определения:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

[…]

5) „платежна трансакция“ означава действие от страна на платеца или получателя по внасяне, прехвърляне или теглене на средства, независимо от съответните задължения по основното правоотношение между платеца и получателя;

[…]

7) „платец“ означава физическо или юридическо лице, което е титуляр на платежна сметка и разрешава изпълнението на платежно нареждане по тази сметка или когато липсва платежна сметка, физическо или юридическо лице, което дава платежно нареждане;

[…]

10) „ползвател на платежни услуги“ означава физическо или юридическо лице, което се ползва от платежната услуга в качеството си на платец или получател, или и в двете качества;

[…]

16) „платежно нареждане“ означава всяко нареждане от платеца или получателя към доставчика на платежни услуги, с което се иска изпълнението на платежна трансакция;

[…]

23) „платежен инструмент“ означава персонализирано(и) устройство(ва) и/или набор от процедури, договорени между ползвателя на платежни услуги и доставчика на платежни услуги и използвани от ползвателя на платежни услуги с цел подаване на платежно нареждане;

[…]“.

5 Дял IV от посочената директива, озаглавен „Права и задължения във връзка с предоставянето и използването на платежни услуги“, е имал пет глави. Глава 1 от дял IV, озаглавена „Общи разпоредби“, е съдържала член 51, който е уточнявал приложното поле на този дял IV. Параграф 1 от този член 51 е гласял:

„Когато ползвателят на платежни услуги не е потребител, страните могат да уговорят, че […] членове 59, 61, 62, 63, 66 и 75 не се прилагат изцяло или частично. Страните могат също така да уговорят срок, различен от предвидения в член 58“.

6 Глава 2 от същия дял IV е била озаглавена „Разрешаване на платежни трансакции“ и е включвала членове 54—63 от същата директива. Член 56 от нея, озаглавен „Задължения на ползвателя на платежни услуги по отношение на платежните инструменти“, е предвиждал в параграф 1:

„Ползвателят на платежни услуги, който има право да използва определен платежен инструмент, има следните задължения:

[…]

б) да уведоми своевременно доставчика на платежни услуги или образуванието, посочено от последния, ако научи за загуба, кражба, присвояване или неразрешена употреба на платежния инструмент“.

7 Съгласно член 57 от Директива 2007/64, озаглавен „Задължения на ползвателя на платежни услуги по отношение на платежните инструменти“:

„1. Доставчикът на платежни услуги, който издава платежен инструмент, има следните задължения:

[…]

в) да гарантира, че по всяко време са налице подходящи способи, позволяващи на ползвателя на платежни услуги да извърши уведомлението по член 56, параграф 1, буква б) […] и

г) да предотвратява всяко използване на платежния инструмент, след като е направено уведомление съгласно член 56, параграф 1, буква б).

2. Доставчикът на платежни услуги носи риска, свързан с изпращането на платежен инструмент на платеца или за изпращането на неговите персонализирани защитни характеристики“.

8 Член 58 от тази директива, озаглавен „Уведомяване за неразрешени или неточно изпълнени платежни трансакции“, е уточнявал:

„Доставчикът на платежни услуги коригира платежната трансакция единствено ако ползвателят на платежни услуги го уведоми своевременно, че е установил неразрешена или неточно изпълнена платежна трансакция, която поражда възможност за предявяване на правата му, […] и не по-късно от 13 месеца след датата на задължаване на сметката, освен ако, когато е приложимо, доставчикът на платежни услуги не е предоставил или осигурил на разположение информацията за тази платежна трансакция в съответствие с дял III [отнасящ се до прозрачността на условията и изискванията за информация за платежни услуги]“.

9 Член 59 от посочената директива, озаглавен „Доказване на установяване на автентичност и изпълнение на платежни трансакции“, е гласял:

„1. Когато ползвател на платежни услуги отрича да е разрешавал изпълнена платежна трансакция или твърди, че платежна трансакция не е изпълнена точно, държавите членки изискват от неговия доставчик на платежни услуги да докаже, че автентичността на платежната трансакцията е установена, точно регистрирана, осчетоводена и не е засегната от техническа повреда или от друг недостатък.

2. Когато ползвател на платежни услуги отрича да е разрешавал изпълнена платежна трансакция, използването на платежен инструмент, регистрирано от доставчика на платежни услуги само по себе си не е достатъчно доказателство, че платежна трансакция е била разрешена от платеца или че платецът е действал чрез измама или не е изпълнил умишлено или поради груба небрежност едно или повече от задълженията си по член 56“.

10 Член 60 от същата директива, озаглавен „Отговорност на доставчика на платежни услуги за неразрешени платежни трансакции“, е предвиждал в параграф 1:

„Без да се засягат разпоредбите на член 58, държавите членки гарантират, че в случай на неразрешена платежна трансакция доставчикът на платежни услуги на платеца незабавно възстановява на платеца сумата на неразрешената платежна трансакция и, където е приложимо, възстановява задължената платежна сметка в положението, в което тя би била, ако не е била изпълнена неразрешената платежна трансакция“.

11 Член 61 от Директива 2007/64, озаглавен „Отговорност на платеца за неразрешена платежна трансакция“, е имал следното съдържание:

„1. Чрез дерогация от разпоредбите на член 60 платецът понася загубите, свързани с всички неразрешени платежни трансакции в максимален размер до 150 [евро,]

произтичащи от използване на изгубен или откраднат платежен инструмент или от незаконно присвояване на платежен инструмент, когато платецът не е успял да запази персонализираните защитни характеристики.

2. Платецът понася всички загуби, свързани с неразрешени платежни трансакции, ако ги е причинил чрез измама или с неизпълнението на едно или повече от задълженията му по член 56 умишлено или поради груба небрежност. В такива случаи не се прилага максималният размер по параграф 1 от настоящия член.

3. Когато платецът не е действал чрез измама, нито е допуснал умишлено неизпълнение на задълженията си по член 56, държавите членки могат да ограничат отговорността по параграфи 1 и 2 от настоящия член, като отчетат по-специално естеството на персонализираните защитни характеристики на платежния инструмент и обстоятелствата, при които той е загубен, откраднат или незаконно присвоен.

4. Платецът не понася никакви имуществени последици, произтичащи от използване на загубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент за разплащане след уведомление в съответствие с член 56, параграф 1, буква б), с изключение на случаите, когато платецът е действал чрез измама.

5. Ако доставчикът на платежни услуги не осигури подходящи начини за уведомление по всяко време за загубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент съгласно изискванията по член 57, параграф 1, буква в), платецът не носи отговорност за имуществените последици, произтичащи от използване на този платежен инструмент, с изключение на случаите, когато той е действал чрез измама“.

12 Член 62 от тази директива е съдържал правила относно „[в]ъзстановяване на средства по платежна трансакция, извършвани по инициатива на или чрез получателя“, докато член 63 от нея се е отнасял до „[и]скания за възстановяване на средства по [такива] платежни трансакции […]“.

13 Считано от 13 януари 2018 г., Директива 2007/64 е отменена и заменена с Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 година за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО (ОВ L 337, 2015 г., стр. 1), в съответствие с член 114 от Директива 2015/2366.

Френското право

14 Член L. 133-17 от Code monétaire et financier (Паричен и финансов кодекс), в редакцията му съгласно Наредба-закон № 2009-866 от 15 юли 2009 г. относно условията за предоставяне на платежни услуги и за създаване на платежни институции (JORF от 16 юли 2009 г., текст № 13, и поправка, JORF от 25 юли 2009 г., текст № 18) (наричан по-нататък „Паричният и финансов кодекс“), гласи:

„I — Ако научи за загуба, кражба, присвояване или неразрешена употреба на платежния инструмент или на свързаните с него данни, ползвателят на платежни услуги уведомява своевременно доставчика на платежни услуги или образуванието, посочено от последния, с цел блокиране на платежния инструмент.

[…]“.

15 Член L. 133-18 от този кодекс предвижда в първа алинея:

„В случай на неразрешена платежна трансакция, за която ползвателят е уведомил съгласно предвидените в член L. 133-24 условия, доставчикът на платежни услуги на платеца незабавно възстановява на платеца сумата по неразрешената платежна трансакция и когато е приложимо, възстановява задължената сметка в състоянието, в което би се намирала, ако не беше изпълнена неразрешената платежна трансакция“.

16 Член L. 133-19 от посочения кодекс гласи:

„I. — В случай на неразрешена платежна трансакция, произтичаща от загуба или кражба на платежния инструмент, платецът понася, преди уведомяването по член L. 133-17, свързаните с използването на този инструмент загуби в максимален размер до 150 евро.

Платецът обаче не носи отговорност в случай на неразрешена платежна трансакция, извършена без използване на персонализираните защитни характеристики.

II. — Платецът не носи отговорност, ако неразрешената платежна трансакция е извършена без негово знание, чрез незаконно присвояване на платежния инструмент или свързаните с него данни.

Той не носи отговорност и в случай на подправяне на платежния инструмент, ако към момента на неразрешената платежна трансакция е разполагал с него.

III. — Платецът не понася никакви финансови последици, ако доставчикът на платежни услуги не предостави подходящи начини за уведомление по смисъла на член L. 133-17 с цел блокиране на платежния инструмент, освен когато е действал чрез измама.

IV. — Платецът понася всички загуби, свързани с неразрешени платежни трансакции, ако ги е причинил чрез измама или ако умишлено или поради груба небрежност не е изпълнил задълженията по членове […] и L. 133-17“.

17 Съгласно член L. 133-24 от същия кодекс:

„За всяка неразрешена или неточно изпълнена платежна трансакция ползвателят на платежни услуги уведомява своя доставчик на платежни услуги без забавяне и не по-късно от 13 месеца след датата на задължаване на сметката, като в противен случай правото на възстановяване се преклудира, освен ако доставчикът на платежни услуги е пропуснал да предостави или осигури на разположение на ползвателя информацията за тази платежна трансакция […].

Освен в случаите, когато ползвателят е физическо лице, което не действа с професионална цел, страните могат да решат да се отклонят от разпоредбите на този член“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

18 IL има депозитна сметка в злато в дружеството Veracash. На 24 март 2017 г. последното изпраща на адреса на IL нова дебитна карта. От 30 март 2017 г. до 17 май 2017 г. по тази сметка са извършени ежедневни тегления (наричани по-нататък „разглежданите в главното производство тегления“).

19 Като поддържа, че нито е получил тази платежна карта, нито е разрешил тези тегления, IL сезира Tribunal de grande instance d’Évry (Окръжен съд Еври, Франция), който от 1 януари 2020 г. става Tribunal judiciaire d’Évry (Съд на Еври, Франция), с искане Veracash да бъде осъдено да възстанови сумите, съответстващи на посочените тегления, както и да заплати обезщетение за вреди.

20 Тъй като искът му е частично отхвърлен на първа инстанция, IL подава въззивна жалба пред Cour d’appel de Paris (Апелативен съд Париж, Франция), който я отхвърля с решение от 3 януари 2022 г. Този съд, подобно на първоинстанционния съд, приема, че IL не може да се позовава на разпоредбите на член L. 133-18 от Паричния и финансов кодекс, тъй като не уведомил Veracash за разглежданите в главното производство тегления „своевременно“ и „незабавно“, а на 23 май 2017 г., тоест близо два месеца след първото оспорвано теглене.

21 Тогава IL подава касационна жалба пред Cour de cassation (Касационен съд, Франция), който е запитващата юрисдикция. В подкрепа на жалбата си IL изтъква две основания, едното от които в първата си част е изведено от нарушение на член L-133-24 от Паричния и финансов кодекс. С тази част IL изтъква, че Cour d’appel de Paris (Апелативен съд Париж) е нарушил този член L. 133-24, като по същество е приел, че направеното от него сигнализиране на Veracash за разглежданите в главното производство тегления е закъсняло, тъй като е направено почти два месеца след първото оспорвано теглене, въпреки че според него по силата на посочения член L. 133-24 ползвателят на банкова карта разполага, за да подаде такъв сигнал, със срок от 13 месеца след датата на оспорения дебит.

22 Обратно, Veracash поддържа, че същият този член L. 133-24 въвежда двоен срок и че 13-месечният срок е краен срок. Освен това структурата на тази разпоредба изисквала ползвателят, щом забележи нередност, да уведоми незабавно своя доставчик на платежни услуги.

23 Запитващата юрисдикция уточнява, че изходът на спора, с който е сезирана, зависи от това дали доставчикът на платежни услуги може да откаже да възстанови сумата по неразрешена трансакция, когато платецът, макар да е сигнализирал за тази трансакция преди изтичането на срока от 13 месеца, считано от датата на задължаване на сметката, се е забавил да го направи, без това забавяне да е било умишлено или да се е дължало на груба небрежност от негова страна.

24 Като отбелязва, че релевантните разпоредби на Паричния и финансов кодекс трябва да се тълкуват в съответствие с Директива 2007/64, приложима ratione temporis към спора, с който е сезирана, предвид момента на настъпване на стоящите в основата му факти, запитващата юрисдикция счита, че буквалният прочит на член 58 от тази директива, който според нея се подкрепя от съображение 31 от нея, наистина може да доведе до извода, че доставчикът на платежни услуги има право да откаже възстановяване на сумата по неразрешена платежна трансакция само поради това, че ползвателят на платежни услуги го е уведомил късно, дори тази трансакция да му е била сигнализирана в рамките на този

13-месечен срок. При все това подобно тълкуване изглеждало трудно съвместимо с член 61, параграф 2 от посочената директива. Всъщност, ако при всички положения доставчикът на платежни услуги на платеца не е длъжен да възстанови на платеца сумата по неразрешена платежна трансакция, за която последният го е уведомил със закъснение, би било без значение дали закъснението е умишлено, или е резултат от груба небрежност, въпреки че тази разпоредба, тълкувана във връзка с член 56 от същата директива, предвиждала, че това задължение за възстановяване е изключено само при тези обстоятелства.

25 Освен това запитващата юрисдикция отбелязва, че макар в решение от 2 септември 2021 г., CRCAM (C-337/20, EU:C:2021:671), Съдът да е тълкувал член 58 от Директива 2007/64, той не се е произнесъл по последиците от неизпълнението от страна на платеца на задължението му незабавно да уведоми своя доставчик на платежни услуги, че е констатирал неразрешена платежна трансакция.

26 В това отношение несъмнено е налице интерес да се насърчи платецът да положи дължимата грижа, за да уведоми своя доставчик на платежни услуги. Според запитващата юрисдикция обаче в член 61, параграф 2 от Директива 2007/64 се посочва, че законодателят на Европейския съюз не е възнамерявал да санкционира всяко закъснение, независимо от обстоятелствата, с пълното лишаване на платеца от правото на възстановяване на средствата. Следователно тя е склонна да тълкува тази директива в смисъл, че извън хипотезата на измамно поведение на платеца и на подаване на сигнал след изтичането на 13-месечния срок, платецът трябва да бъде лишен от правото на възстановяване само на загубите, причинени от неразрешени платежни трансакции, които своевременното сигнализиране би позволило да се избегнат, при условие че закъснението на сигнала е умишлено или е резултат от груба небрежност от негова страна.

27 При тези обстоятелства Cour de cassation (Касационен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли членове 56, 58, 60 и 61 от [Директива 2007/64] да се тълкуват в смисъл, че платецът се лишава от правото на възстановяване на сумата по неразрешена трансакция, ако не е уведомил своевременно доставчика на платежни услуги за неразрешената платежна трансакция, въпреки че го е направил в срок от тринадесет месеца от датата на задължаване на сметката?

2) При утвърдителен отговор на първия въпрос, обусловено ли е лишаването на платеца от правото на възстановяване на средствата от обстоятелството, че закъснялото уведомяване е умишлено или поради груба небрежност от страна на платеца?

3) При утвърдителен отговор на първия въпрос, лишава ли се платецът от правото на възстановяване на средствата по всички неразрешени трансакции или само по тези, които са могли да бъдат предотвратени, ако уведомяването е било своевременно?“.

По преюдициалните въпроси

Предварителни бележки

28 В началото следва да се отбележи, че разглежданите в главното производство тегления са били извършени с карта, която жалбоподателят в главното производство твърди, че не е получил.

29 В този контекст е важно да се припомни, от една страна, че съгласно определението в член 4, точка 5 от Директива 2007/64 тегленето на средства представлява „платежна трансакция“ по смисъла на тази разпоредба. Освен това съгласно член 4, точка 23 понятието „платежен инструмент“ означава персонализирано(и) устройство(а) и/или набор от процедури, договорени между ползвателя на платежни услуги и доставчика на платежни услуги и използвани от ползвателя на платежни услуги с цел подаване на „платежно нареждане“, като съгласно точка 16 от посочения член 4 последното понятие се отнася до всяко нареждане от платеца или получателя към неговия доставчик на платежни услуги, с което се иска изпълнението на „платежна трансакция“.

30 Следователно разглежданият в главното производство спор се отнася до поредица от платежни трансакции, за които се твърди, че са неразрешени, произтичащи от използването на платежен инструмент. При липсата на указание в това отношение в акта за преюдициално запитване, обаче не е възможно да се определи дали този платежен инструмент трябва да се счита за изгубен, откраднат, незаконно присвоен, или използван по неразрешен начин, така че, за да се даде полезен отговор на запитващата юрисдикция, следва да се разгледат всички тези случаи.

31 От друга страна, член 57, параграф 2 от Директива 2007/64 предвижда, че доставчикът на платежни услуги носи риска, свързан с изпращането на платежен инструмент на платеца или с изпращането на неговите персонализирани защитни характеристики. Следователно, с оглед на фактите в основата на спора в главното производство, запитващата юрисдикция следва да провери най-напред, че не е възникнал никакъв риск от такова естество при изпращането от разглеждания доставчик на платежни услуги на платежния инструмент, послужил за разглежданите в главното производство тегления, последиците от които би трябвало да се понесат от този доставчик.

По първия въпрос

32 От акта за преюдициално запитване е видно, че с първия си въпрос запитващата юрисдикция иска да се уточни обхватът на задължението на ползвателя на платежни услуги за уведомяване за неразрешени платежни трансакции. Това задължение за уведомяване обаче е изрично предвидено в член 58 от Директива 2007/64.

33 Ето защо следва да се приеме, че с първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 58 от Директива 2007/64 трябва да се тълкува в смисъл, че ползвателят на платежни услуги е лишен от правото на коригиране на трансакция, ако не е сигнализирал своевременно на своя доставчик на платежни услуги, че е установил неразрешена платежна трансакция, въпреки че го е уведомил за това в срок от 13 месеца от датата на задължаване на сметката.

34 Съгласно постоянната съдебна практика, при тълкуването на разпоредба от правото на Съюза следва да се вземат предвид не само нейният текст, но и контекстът, в който тя се вписва, и целите на правната уредба, от която тя е част (вж. решения от 17 ноември 1983 г., Merck, 292/82, EU:C:1983:335, т. 12, и от 6 март 2025 г., Cymdek, C-20/24, EU:C:2025:139, т. 38).

35 Що се отнася, на първо място, до текста на разпоредбата, чието тълкуване се иска, следва да се припомни, че член 58 от Директива 2007/64 предвижда, че доставчикът на платежни услуги коригира платежната трансакция единствено ако ползвателят на платежни услуги го уведоми своевременно, че е установил неразрешена или неточно изпълнена платежна трансакция, която поражда възможност за предявяване на правата му, и не по-късно от 13 месеца след датата на задължаване на сметката, освен ако, когато е приложимо, доставчикът на платежни услуги не е предоставил или осигурил на разположение информацията за тази платежна трансакция в съответствие с дял III от тази директива. Този дял III се отнася до прозрачността на условията и изискванията за информация за платежни услуги.

36 Поради това тълкуването на член 58 от тази директива следва да продължи, като се изхожда от предпоставката, че доставчикът на платежни услуги е изпълнил задълженията си за предоставяне на информация по дял III от същата директива.

37 В това отношение следва да се констатира, че текстът на тази разпоредба предвижда задължение за ползвателя на платежни услуги да уведоми „своевременно“ своя доставчик на платежни услуги, че е установил по-конкретно неразрешена платежна трансакция, „и не по-късно“ от 13 месеца след датата на задължаване на сметката. При това положение изглежда, че съгласно посочения текст правото на ползвателя на платежни услуги да получи коригиране на неразрешена платежна трансакция, зависи от предварителното спазване на двойно времево условие.

38 Наистина, не в текстовете на всички езици на член 58 от Директива 2007/64 се използва съюзът „и“. В текстовете на всички езици обаче се посочва, че задължението на ползвателя на платежни услуги да уведоми „своевременно“ своя доставчик на платежни услуги, че е установил неразрешена платежна трансакция, възниква от момента, в който този ползвател е узнал за тази трансакция. За сметка на това 13-месечният срок започва да тече от датата на задължаване на сметката. Това насочва към извода, че става въпрос за две различни времеви условия.

39 Освен това, както по същество отбелязва и генералният адвокат в точки 44, 47 и 48 от заключението си, задължението за „своевременно“ уведомяване е субективно, тъй като предполага, че ползвателят на платежни услуги действа възможно най-скоро с оглед на обстоятелствата, при които се намира, от момента, в който е узнал за неразрешената платежна трансакция. Така това задължение се различава от задължението за уведомяване „в срок от 13 месеца“, което има обективен характер, като се има предвид, че този срок започва да тече от датата на задължаване на сметката по трансакцията, която стои в основата на претенцията.

40 Следователно текстът на член 58 от Директива 2007/64 показва, че по принцип, за да получи коригирането на трансакция, ползвателят на платежни услуги е длъжен както да уведоми своевременно своя доставчик на платежни услуги, че е установил неразрешена платежна трансакция, така и да направи това не по-късно от 13 месеца след датата на задължаване на сметката.

41 На второ място, това буквално тълкуване се потвърждава от контекста, в който се вписва член 58. В това отношение, от една страна, съображение 31 от Директива 2007/64 се позовава на необходимостта за ползвателя на платежни услуги да информира „[възможно най-скоро]“ доставчика на платежни услуги за всяко оспорване, свързано с предполагаемо неразрешени платежни трансакции. Посочването на това задължение за уведомяване „възможно най-скоро“, доколкото то се различава от задължението за уведомяване в определен срок, което впрочем не се споменава в съображенията на Директива 2007/64, потвърждава, че предвиденото в посочения член 58 задължение за „своевременно“ уведомяване има самостоятелен характер. Така то се различава от задължението за уведомяване в срок от 13 месеца след датата на задължаването на сметката.

42 От друга страна, съгласно член 56, параграф 1, буква б) от Директива 2007/64 ползвателят на платежни услуги, който има право да използва определен платежен инструмент, е длъжен, когато научи за загуба, кражба, присвояване или неразрешена употреба на платежния му инструмент, да уведоми своевременно своя доставчик на платежни услуги или образуването, посочено от последния.

43 Несъмнено срокът, в който това задължение за уведомяване трябва да бъде изпълнено, се различава от предвиденото в член 58 от тази директива задължение за „своевременно“ уведомяване за неразрешена платежна трансакция. Всъщност този срок започва да тече от момента на узнаването не само за всяко неразрешено използване на платежния инструмент, но евентуално за загубата, кражбата или присвояването на този инструмент. Узнаването за тези събития обаче може да настъпи още преди посоченият инструмент да бъде използван за извършването на неразрешена платежна трансакция. Освен това тези две задължения се различават и по факта, че е възможно не доставчикът на платежни услуги, а посочено от него образувание да трябва да бъде информирано за загубата, кражбата, присвояването или неразрешеното използване на разглеждания инструмент.

44 Това обаче не променя факта, както показват обстоятелствата по делото в главното производство, че е възможно задължението за уведомяване по член 56, параграф 1, буква б) от посочената директива и задължението за уведомяване по член 58 от нея да възникнат едновременно. При това положение обаче би било непоследователно да се приеме, че самото спазване на срока от 13 месеца, считано от датата на задължаване на сметката, е достатъчно, за да се приеме, че разглежданата платежна трансакция е била нотифицирана в съответствие с изискванията на член 58 от Директива 2007/64, докато член 56, параграф 1, буква б) по принцип изисква по-бързо уведомяване.

45 На трето място, посоченото буквално тълкуване се потвърждава от преследваните с Директива 2007/64 цели.

46 В това отношение, от една страна, съгласно съображение 31 от тази директива, което изяснява обхвата на член 58 от нея, задължението на ползвателя на платежни услуги да информира „възможно най-скоро“ доставчика на платежни услуги за всяко оспорване, свързано с предполагаеми неразрешени платежни трансакции, има за цел да се намалят рисковете и последиците от неразрешени платежни трансакции.

47 Така от това съображение 31 следва, че предвиденото в член 58 задължение за „своевременно“ уведомяване преследва превантивна цел. Ако обаче самото спазване на срока от 13 месеца, считано от датата на задължаване на сметката, във всички случаи беше достатъчно, за да се приеме, че ползвателят на платежни услуги е изпълнил задължението си за уведомяване по силата на посочения член 58, тази превантивна цел би била накърнена.

48 От друга страна, от практиката на Съда следва, че 13-месечният срок е максимален срок, след изтичането на който ползвателят на платежни услуги вече няма възможност да ангажира отговорността на доставчика на платежни услуги за съответната трансакция, дори въз основа на режим на отговорност, различен от предвидения в член 58 и член 60, параграф 1 от Директива 2007/64. Така този срок има за цел да гарантира правната сигурност както на ползвателите на платежни услуги, така и на доставчиците на такива услуги (вж. в този смисъл решение от 2 септември 2021 г., CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, т. 48—52).

49 Фактът обаче, че тази цел е различна от целта, преследвана със задължението за „своевременно“ уведомяване, потвърждава, че член 58 от Директива 2007/64 съдържа две времеви условия, които по принцип са различни. Освен това, ако се приеме, че ползвателят на платежни услуги има право на коригиране на неразрешена платежна трансакция, за която е знаел, но е съобщил за нея със закъснение на своя доставчик на платежни услуги, това би накърнило правната сигурност, както и претеглянето на съответните интереси на ползвателя на платежни услуги и на неговия доставчик на такива услуги, извършено от законодателя на Съюза при приемането на Директива 2007/64.

50 Всъщност съгласно член 60, параграф 1 от тази директива, без да се засягат разпоредбите на член 58, държавите членки гарантират, че в случай на неразрешена платежна трансакция доставчикът на платежни услуги на платеца незабавно възстановява на платеца сумата на неразрешената платежна трансакция и където е приложимо, възстановява задължената платежна сметка в положението, в което тя би била, ако не е била изпълнена неразрешената платежна трансакция. Ако беше позволено претенцията, направена от ползвателя на платежни услуги съгласно посочения член 58, да бъде забавена до 13 месеца след дебитната дата на трансакцията, и то въпреки че ползвателят е установил въпросната трансакция много по-рано, периодът на правна несигурност би бил удължен, без това да е обективно обосновано, в ущърб на съответния доставчик на платежни услуги, като по този начин се накърняват тази правна сигурност и това претегляне на интереси.

51 От гореизложеното следва, че предвиденото в член 58 от тази директива задължение за уведомяване се счита за изпълнено само при двойното условие, от една страна, ползвателят на платежни услуги да уведоми своевременно своя доставчик на платежни услуги, че е установил неразрешена платежна трансакция, и от друга страна, този сигнал да бъде подаден най-късно 13 месеца след датата на задължаване на сметката.

52 При това положение е важно също да се припомни, че в структурата на режима на отговорност, установен в дял IV, глава 2 от Директива 2007/64, задължението за уведомяване от ползвателя на платежни услуги за всяка неразрешена трансакция е условие, за да може посоченият режим да се прилага в полза на този ползвател (вж. в този смисъл решение от 2 септември 2021 г., CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, т. 38 и 39).

53 Така, както се посочва в съображение 31 от тази директива, с позоваване по-специално на уведомяването за „предполагаеми“ неразрешени платежни трансакции, това задължение за уведомяване е предварително условие, с което се цели доставчикът на платежни услуги да бъде информиран, че ползвателят на платежни услуги е установил трансакция, която счита за неразрешена, тъй като действителното получаване на исканото коригиране се урежда от други разпоредби на посочената директива.

54 По-специално, действителното коригиране е подчинено, от една страна, на условието тази липса на разрешение да бъде доказана, като в това отношение член 59 от Директива 2007/64 съдържа някои уточнения относно доказването на автентичността и изпълнението на платежни трансакции. От друга страна, то е подчинено на правилата за разпределяне на отговорностите съответно на доставчика на платежни услуги и на платеца в случай на неразрешени платежни трансакции, предвидени по-специално в членове 60 и 61 от тази директива, които правила, както се посочва в съображение 35 от посочената директива, имат за цел да уредят разпределението на загубите в случай на неразрешени платежни трансакции. В това отношение следва още да се уточни, че както следва от член 4, точки 7 и 10 от нея, понятието „платец“ е включено в понятието „ползвател на платежни услуги“ и се отнася по-специално до физическо лице, което разрешава изпълнението на платежно нареждане или дава платежно нареждане. Освен това членове 62 и 63 от същата директива уреждат съответно възстановяването на средства по платежни операции, извършвано по инициатива на или чрез получателя, и исканията за такова възстановяване.

55 Освен това съгласно член 51, параграф 1 от Директива 2007/64, когато ползвателят на платежни услуги не е потребител, страните могат, от една страна, да решат, че по-специално членове 59, 61, 62 и 63 от нея не се прилагат изцяло или частично, и от друга страна, да договорят срок, различен от предвидения в член 58 от тази директива.

56 С оглед на всички изложени по-горе съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 58 от Директива 2007/64 трябва да се тълкува в смисъл, че ползвателят на платежни услуги е по принцип лишен от правото на коригиране на трансакция, ако не е уведомил своевременно своя доставчик на платежни услуги, че е установил неразрешена платежна трансакция, дори и да го е уведомил за това в срок от 13 месеца от датата на задължаване на сметката.

По втория въпрос

57 В самото начало следва да се припомни, че в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда последният трябва да даде на запитващата юрисдикция полезен отговор, който да ѝ позволи да реши спора, с който е сезирана. С оглед на това при необходимост Съдът трябва да преформулира въпросите, които са му зададени. Всъщност задача на Съда е да тълкува всички разпоредби от правото на Съюза, които са необходими на националните юрисдикции, за да се произнесат по споровете, с които са сезирани, дори тези разпоредби да не са изрично посочени във въпросите, отправени от тези юрисдикции до Съда (вж.

решения от 18 март 1993 г., Viessmann, C-280/91, EU:C:1993:103, т. 17, от 28 ноември 2000 г., Roquette Frères, C-88/99, EU:C:2000:652, т. 18, и от 8 май 2025 г., HUK-COBURG Haftpflicht-Unterstützungs-Kasse, C-697/23, EU:C:2025:338, т. 22).

58 В случая, от акта за преюдициално запитване е видно, че с втория си въпрос запитващата юрисдикция иска да получи уточнения относно евентуални обстоятелства, които позволяват да се приеме, че забавяне на уведомяване за неразрешена платежна трансакция действително може да лиши платеца от правото му на възстановяване на същата, когато тази трансакция произтича от загубата, кражбата, присвояването или неразрешеното използване на платежен инструмент.

59 В това отношение обаче са релевантни не само разпоредбите на член 58 от Директива 2007/64, отнасящи се по-специално до уведомяването за неразрешени платежни трансакции, но и тези на член 60, параграф 1 и на член 61, параграф 2 от тази директива, които се отнасят до съответните отговорности на доставчика на платежни услуги и на платеца в случай на неразрешена платежна трансакция, както и тези на член 56 от посочената директива, към който препраща посоченият член 61, параграф 2, и по-специално разпоредбите на параграф 1, буква б) от този член 56, които се отнасят именно до фактическите обстоятелства, посочени в края на предходната точка от настоящото решение.

60 При тези условия и предвид отговора на първия въпрос следва да се приеме, че с втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 58, член 60, параграф 1 и член 61, параграф 2 от Директива 2007/64 във връзка с член 56, параграф 1, буква б) от нея трябва да се тълкуват в смисъл, че когато става въпрос за неразрешена платежна трансакция, произтичаща от използване на изгубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент или от неразрешено използване на такъв инструмент, и за която трансакция платецът е уведомил доставчика си на платежни услуги в срок от 13 месеца от датата на задължаване на сметката, платецът е лишен от правото си на ефективно коригиране на посочената трансакция само ако се е забавил да уведоми за нея своя доставчик на платежни услуги умишлено или поради груба небрежност.

61 В това отношение, що се отнася, на първо място, до текста на тези разпоредби, следва да се припомни, че от препращането в член 60, параграф 1 от Директива 2007/64 към член 58 от нея, както и от съображение 31 от тази директива следва, че прилагането на режима на отговорност поради неразрешени платежни трансакции, установен в дял IV, глава 2 от посочената директива, зависи от уведомяването от ползвателя на платежни услуги за всяка неразрешена трансакция на доставчика на платежни услуги при спазване на посочения член 58 (вж. в този смисъл решение от 2 септември 2021 г., CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, т. 34, 35, 38 и 39), който, както следва от отговора на първия въпрос, съдържа двойно времево условие.

62 В рамките на този режим на отговорност поради неразрешени платежни трансакции член 59 от Директива 2007/64 въвежда механизъм за тежестта на доказване в полза на ползвателя на платежни услуги. По същество тежестта на доказване се носи от доставчика на платежни услуги, който трябва да докаже, че сделката е установена, точно регистрирана и осчетоводена. На практика, след като уведомлението по член 58 от същата директива е направено в предвидения за него срок, режимът на доказване по член 59 води до

задължение за доставчика на платежни услуги да възстанови незабавно сумите в съответствие с член 60, параграф 1 от посочената директива (решение от 2 септември 2021 г., CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, т. 40).

63 Това задължение за незабавно възстановяване на сумата по съответната трансакция обаче е свързано с някои ограничения, посочени в член 61 от Директива 2007/64. По-специално, член 61, параграф 2, първо изречение предвижда, че платецът понася всички загуби, свързани с неразрешени платежни трансакции, ако ги е причинил чрез измама или с неизпълнението на едно или повече от задълженията му по член 56 от тази директива умишлено или поради груба небрежност.

64 Както вече бе посочено в точка 42 от настоящото решение, сред задълженията на платеца по член 56, в параграф 1, буква б) от посочения член е задължението му да уведоми своевременно своя доставчик на платежни услуги или посоченото от него образувание, ако научи за загуба, кражба, присвояване или неразрешена употреба на неговия платежен инструмент.

65 Следователно от текста на член 61, параграф 2, първо изречение във връзка с член 56, параграф 1, буква б) и член 60, параграф 1 от Директива 2007/64 следва, че платецът е длъжен да понесе загубите, причинени от неразрешените платежни трансакции, произтичащи от използване на неговия платежен инструмент, само когато действа чрез измама или когато умишлено или поради груба небрежност се е забавил да уведоми своя доставчик на платежни услуги или посоченото от него образувание за загубата, кражбата, присвояването или неразрешеното използване на този платежен инструмент. Следователно само в такива случаи доставчикът на платежни услуги е освободен от задължението си да му възстанови сумата по неразрешените платежни трансакции.

66 На второ място, това тълкуване се потвърждава от контекста, в който се вписват разпоредбите на член 56, параграф 1, буква б), член 58, член 60, параграф 1 и член 61, параграф 2 от Директива 2007/64.

67 Всъщност, от една страна, както вече бе констатирано в точка 44 от настоящото решение, може да се окаже, че задължението за уведомяване, предвидено в член 56, параграф 1, буква б) от Директива 2007/64, и това, предвидено в член 58 от нея, възникват едновременно. Следователно, както отбелязва и генералният адвокат в точка 62 от заключението си, за да се осигури съгласувано тълкуване на тази директива, спазването на задължението за уведомяване, предвидено в този член 58, при посочените в член 56, параграф 1, буква б) обстоятелства, и освен ако платецът не е действал чрез измама, трябва да се преценява с оглед на критериите, посочени в член 61, параграф 2 от посочената директива.

68 От друга страна, съгласно член 57, параграф 1, буква г) от Директива 2007/64 доставчикът на платежни услуги, който издава платежен инструмент, е длъжен да предотвратява всяко използване на платежния инструмент след направено уведомяване съгласно член 56, параграф 1, буква б) от тази директива. Освен това член 61, параграф 4 от нея предвижда, че платецът не понася никакви имуществени последици, произтичащи от използване на загубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент, след уведомление в съответствие с член 56, параграф 1, буква б), с изключение на случаите, когато платецът е действал чрез измама. Следователно платецът във всички случаи няма интерес да забави

подаването на сигнала, което е длъжен да направи съгласно последната разпоредба, нито евентуално уведомяването, което трябва да извърши съгласно член 58 от посочената директива, ако тези две задължения възникнат едновременно.

69 На трето място, от телеологична гледна точка е важно да се отбележи, от една страна, че посоченото в точка 65 от настоящото решение тълкуване може да запази полезното действие на член 61, параграф 2, първо изречение от Директива 2007/64. За тази цел следва да се избегне възможността доставчикът на платежни услуги да противопостави на платеца просто забавяне на уведомяването за установена неразрешена платежна трансакция, за да избегне задължението си за възстановяване на средствата по член 60, параграф 1 от тази директива, когато тази трансакция произтича от загуба, кражба, незаконно присвояване или неразрешено използване на платежен инструмент и платецът е узнал за тази загуба, кражба, присвояване или това неразрешено използване едва в момента, в който е констатирал тази трансакция. Всъщност, ако доставчикът на платежни услуги разполагаше с такава възможност, това първо изречение щеше да бъде лишено от полезно действие, тъй като платецът би бил лишен от правото си на възстановяване, въпреки че претърпените от него загуби не произтичат от факта, че умишлено или поради груба небрежност той не е уведомил своя доставчик на платежни услуги или посоченото от него образуване съгласно член 56, параграф 1, буква б) от Директива 2007/64.

70 От друга страна, това тълкуване се подкрепя от преследваната с Директива 2007/64 цел, както е изразена в съображение 32 от нея, съгласно което с оглед насърчаване на ползвателите на платежни услуги да уведомяват доставчика си своевременно за кражба или загуба на платежен инструмент, намалявайки по този начин риска от неразрешени платежни трансакции, ползвателят следва да носи отговорност само до определен ограничен размер, освен ако ползвателят на платежни услуги не е действал чрез измама или при груба небрежност. Всъщност това съображение отразява намерението на законодателя на Съюза да насърчи, когато става въпрос за кражба или загуба на платежен инструмент, по-голяма защита на ползвателя на платежни услуги. В този смисъл посоченото тълкуване не накърнява равновесието между интересите на платеца и тези на неговия доставчик на платежни услуги, така както те са претеглени от този законодател.

71 Следователно от член 58, член 60, параграф 1 и член 61, параграф 2 от Директива 2007/64, разглеждани заедно и във връзка с член 56, параграф 1, буква б) от нея, следва, че когато става въпрос за неразрешена платежна трансакция, която, от една страна, произтича от използването на изгубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент или от неразрешено използване на такъв инструмент, и от друга страна, платецът е сигнализирал за тази трансакция на своя доставчик на платежни услуги в срок от 13 месеца от датата на задължаване на сметката, по принцип и освен ако не е действал с цел измама, този платец е лишен от правото да получи възстановяване по тази трансакция само ако е сигнализирал със закъснение на своя доставчик на платежни услуги неразрешената платежна трансакция умишлено или поради груба небрежност.

72 Запитващата юрисдикция, която единствена е компетентна да прецени фактите, следва да определи дали това е така за всяко от разглежданите в главното производство тегления, тъй като този член 58 изрично се отнася до уведомяването за отделни платежни трансакции.

73 В това отношение, като се имат предвид изложените от запитващата юрисдикция обстоятелства, обобщени в точки 22—26 от настоящото решение, следва да се добави, от една страна, че съгласно член 59, параграф 2 от Директива 2007/64, когато ползвател на платежни услуги отрича да е разрешавал изпълнена платежна трансакция, използването на платежен инструмент, както е регистрирано от доставчика на платежни услуги, само по себе си не е достатъчно доказателство, че платежната трансакция е била разрешена от платеца или че платецът е действал чрез измама или не е изпълнил умишлено или поради груба небрежност едно или повече от задълженията си по член 56 от тази директива. От друга страна, в съображение 33 от нея се уточнява по-специално, че с цел да се прецени проявата на небрежност от страна на ползвателя на платежни услуги, следва да бъдат взети предвид всички обстоятелства и че доказателствата и степента на предполагаемата небрежност следва да се оценяват в съответствие с националното законодателство.

74 Сред условията по член 61, параграф 2 от Директива 2007/64 обаче е и „груба небрежност“ от страна на платеца, тоест, както отбелязва и генералният адвокат в точка 65 от заключението си, тежко нарушение на задължението за полагане на дължимата грижа. Освен това, както бе констатирано в точка 39 от настоящото решение, следва да се вземат предвид обстоятелствата, в които се намира платецът. Така, освен при измамно поведение от страна на последния и без да се засяга евентуалното прилагане на член 51, параграф 1 от Директива 2007/64, той не може да бъде упрекнат, че не е уведомил „незабавно“ своя доставчик на платежни услуги, че е установил неразрешена платежна трансакция, произтичаща от използването на изгубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент или от неразрешено използване на такъв инструмент.

75 Освен това член 61 от Директива 2007/64 съдържа уточнения относно обхвата на загубите, които евентуално трябва действително да бъдат понесени от платеца, по-специално при обстоятелствата, посочени в точка 71 от настоящото решение.

76 С оглед на всички изложени по-горе съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 58, член 60, параграф 1 и член 61, параграф 2, разглеждани във връзка с член 56, параграф 1, буква б) от Директива 2007/64, трябва да се тълкуват в смисъл, че когато става въпрос за неразрешена платежна трансакция, произтичаща от използване на изгубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент или от неразрешено използване на такъв инструмент, за която трансакция платецът е уведомил доставчика си на платежни услуги в срок от 13 месеца от датата на задължаване на сметката, по принцип и освен ако не е действал с цел измама, този платец е лишен от правото на ефективно коригиране на посочената трансакция само ако е сигнализирал за нея със закъснение на своя доставчик на платежни услуги умишлено или поради груба небрежност, изразяваща се в съществено нарушение на задължението за полагане на дължимата грижа.

По третия въпрос

77 Запитващата юрисдикция поставя третия си въпрос, в случай че на първия въпрос се отговори, че платецът е лишен от правото на коригиране на трансакция, когато е уведомил доставчика си на платежни услуги със закъснение, че е установил неразрешена платежна трансакция, дори да го е уведомил за същата в срок от 13 месеца от датата на задължаване на сметката.

78 Макар по същество на първия въпрос да е даден утвърдителен отговор, този отговор, както става ясно от точки 52—55 от настоящото решение, все пак е обусловен от различни параметри, и по-специално, както следва от анализа на втория въпрос, от факта, че освен при измамно поведение от страна на платеца, когато неразрешената платежна трансакция произтича от загубата, кражбата, присвояването или неразрешеното използване на платежния му инструмент, платецът, който е уведомил своя доставчик на платежни услуги за неразрешената платежна трансакция в срок от 13 месеца от дебитната дата на същата, може да се счита за забавил уведомяването на своя доставчик на платежни услуги за установената от него трансакция само ако забавянето му е умишлено или се дължи на груба небрежност.

79 Освен това запитващата юрисдикция следва да прецени и квалифицира разглежданите пред нея факти с оглед по-специално на уточненията, направени в точки 73 и 74 от настоящото решение.

80 Следователно третият въпрос трябва да се преформулира, за да се вземат предвид отговорите на първия и втория въпрос.

81 Така следва да се приеме, че с третия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 58, член 60, параграф 1 и член 61, параграф 2 във връзка с член 56, параграф 1, буква б) от Директива 2007/64 трябва да се тълкуват в смисъл, че когато, от една страна, става въпрос за последователни неразрешени платежни трансакции, произтичащи от използването на изгубен, откраднат или присвоен платежен инструмент или от неразрешено използване на такъв инструмент, и от друга страна, при спазване на 13-месечния срок, считано от датите им на задължаване на сметката, платецът отчасти се е забавил да сигнализира за тях на своя доставчик на платежни услуги умишлено или поради груба небрежност, то този платец е лишен от правото си на възстановяване на всички загуби, причинени от тези трансакции.

82 В това отношение, що се отнася до текста на тези разпоредби, следва да се припомни, че съгласно член 60, параграф 1 от Директива 2007/64 отговорността за загубите, претърпени в резултат на неразрешени платежни трансакции, се носи по принцип от доставчика на платежни услуги. При все това съгласно член 61, параграф 2 от нея, чийто текст вече е припомнен в точка 63 от настоящото решение, платецът понася „всички“ загуби, породени от неразрешени платежни трансакции, ако „ги е причинил“ по-специално с неизпълнението, умишлено или поради груба небрежност, на задължението си за уведомяване по член 56, параграф 1, буква б) от тази директива, и в този случай не се прилага максималният размер от 150 евро, посочен в параграф 1 от този член.

83 Следователно текстът на член 61, параграф 2 установява причинно-следствена връзка между, от една страна, поведението на платеца и от друга страна, претърпените загуби, за които той няма да има право на коригиране.

84 Освен това от отговора на втория преюдициален въпрос следва, че това дали сигналът, подаден на основание член 58 от Директива 2007/64 при обстоятелства като посочените в член 61, параграф 2 във връзка с член 56, параграф 1, буква б) от нея, трябва да се счита за действително закъснял, се преценява поотделно за всяка трансакция.

85 От това следва, че дори в случай на неразрешени платежни трансакции, извършени многократно във времето, всички от които произтичат от една и съща загуба, кражба или присвояване на разглеждания платежен инструмент, платецът може да бъде лишен от правото на коригиране само за трансакциите, за които умишлено или поради груба небрежност е сигнализирал със закъснение на своя доставчик на платежни услуги.

86 Това буквално тълкуване се потвърждава не само от факта, че член 61, параграф 2 от Директива 2007/64 е разпоредба, дерогираща закрепения в член 60, параграф 1 от нея принцип, и следователно тя трябва да се тълкува стриктно, но и от контекста, в който се вписват разпоредбите, посочени в точка 81 от настоящото решение.

87 Всъщност съгласно член 61, параграф 4, с изключение на случаите, когато е действал чрез измама, платецът не понася никакви имуществени последици, произтичащи от използване на загубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент, настъпило след уведомлението в съответствие с член 56, параграф 1, буква б) от тази директива. Нещо повече, съгласно член 61, параграф 5, ако доставчикът на платежни услуги не осигурява винаги подходящи начини за уведомяването за загубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент съгласно изискванията по член 57, параграф 1, буква в) от тази директива, платецът не носи отговорност за финансовите последици, произтичащи от използването на този платежен инструмент, освен когато е действал с цел измама. Тези две разпоредби потвърждават, че платецът не може да бъде държан отговорен за загуби, които не е можел да избегне.

88 Посоченото буквално тълкуване се потвърждава и от преследваните с Директива 2007/64 цели. В това отношение следва да се отбележи, че изискването за причинно-следствена връзка между поведението на платеца и претърпените от него загуби, чието възстановяване той не може да получи от своя доставчик на платежни услуги, е в съответствие с извършеното от законодателя на Съюза в тази директива претегляне на съответните интереси на ползвателите на платежни услуги и на доставчиците на такива услуги. Всъщност, като ангажира отговорността на ползвателя на платежни услуги, това изискване го подтиква, в съответствие със съображения 31 и 32 от посочената директива, да не забавя неоснователно уведомяването на своя доставчик на платежни услуги за констатирани от него неразрешени платежни трансакции. По същия начин с него доставчикът на платежни услуги се насърчава да изпълнява задълженията си, за да може ползвателят да е в състояние да констатира такива трансакции.

89 Нещо повече, посоченото изискване позволява да се гарантира полезното действие както на член 51, параграф 1 от Директива 2007/64, така и на член 61, параграф 3 от нея. Всъщност, от една страна, то дава възможност на страните, когато ползвателят на платежни услуги не е потребител, по-специално да решат, че член 61 от тази директива не се прилага, или да договорят срок, различен от предвидения в член 58 от нея, и по този начин да предвидят различно разпределение на отговорността, което евентуално да осигурява по-малко защита за ползвателите на платежни услуги, които не са потребители. От друга страна, това изискване запазва възможността, която член 61, параграф 3 от посочената директива предоставя на държавите членки, да изберат да ограничат отговорността на платеца, посочена в параграфи 1 и 2 от член 61, когато той не е действал с цел измама, нито е нарушил умишлено задълженията си по член 56 от същата директива, по-специално, както се посочва в съображение 34 от нея, за да се запазят съществуващите нива на защита на потребителите и да се насърчи доверието в безопасното използване на електронни платежни инструменти.

90 С оглед на всички изложени по-горе съображения на третия въпрос следва да се отговори, че член 58, член 60, параграф 1 и член 61, параграф 2 във връзка с член 56, параграф 1, буква б) от Директива 2007/64 трябва да се тълкуват в смисъл, че когато, от една страна, става въпрос за последователни неразрешени платежни трансакции, произтичащи от използването на изгубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент или от неразрешено използване на такъв инструмент, и от друга страна, при спазване на 13-месечния срок, считано от датите им на задължаване на сметката, платецът отчасти се е забавил да сигнализира за тях на своя доставчик на платежни услуги умишлено или поради груба небрежност, този платец по принцип е лишен от правото си на възстановяване само на загубите, причинени от трансакциите, за които умишлено или поради груба небрежност е сигнализирал със закъснение на своя доставчик на платежни услуги.

По съдебните разноски

91 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

1) **Член 58 от Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 97/7/ЕО, 2002/65/ЕО, 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 97/5/ЕО**

   трябва да се тълкува в смисъл, че

   ползвателят на платежни услуги е по принцип лишен от правото на коригиране на трансакция, ако не е уведомил своевременно своя доставчик на платежни услуги, че е установил неразрешена платежна трансакция, дори и да го е уведомил за това в срок от 13 месеца от датата на задължаване на сметката.

2) **Член 58, член 60, параграф 1 и член 61, параграф 2 във връзка с член 56, параграф 1, буква б) от Директива 2007/64**

   трябва да се тълкуват в смисъл, че

   когато става въпрос за неразрешена платежна трансакция, произтичаща от използване на изгубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент или от неразрешено използване на такъв инструмент, за която трансакция платецът е уведомил доставчика си на платежни услуги в срок от 13 месеца от датата на задължаване на сметката, по принцип и освен ако не е действал с цел измама, този платец е лишен от правото на ефективно коригиране на посочената трансакция само ако е сигнализирал за нея със закъснение на своя доставчик на платежни услуги умишлено или поради груба небрежност, изразяваща се в съществено нарушение на задължението за полагане на дължимата грижа.

3) **Член 58, член 60, параграф 1 и член 61, параграф 2 във връзка с член 56, параграф 1, буква б) от Директива 2007/64**

трябва да се тълкуват в смисъл, че

когато, от една страна, става въпрос за последователни неразрешени платежни трансакции, произтичащи от използването на изгубен, откраднат или незаконно присвоен платежен инструмент или от неразрешено използване на такъв инструмент, и от друга страна, при спазване на 13-месечния срок, считано от датите им на задължаване на сметката, платецът отчасти се е забавил да сигнализира за тях на своя доставчик на платежни услуги умишлено или поради груба небрежност, този платец по принцип е лишен от правото си на възстановяване само на загубите, причинени от трансакциите, за които умишлено или поради груба небрежност е сигнализирал със закъснение на своя доставчик на платежни услуги.

Подписи